

(Intersecció.)

Oda a Barcelona

PERE QUART

1936, Barcelona*

Milers de finestres i cors
t'esguarden com bulls i et regires.

La nit s'atarda.

Els coixins esventrats de la memòria,
la flama del teu somni,
la sang nova del crim,
la infàmia morta, el clam i la barreja!

Barcelona!
Barcelona, ferida i eixalada.
Repiquen les campanes soterrades,
volen les creus,
ocells d'incert auguri.
Els murs suporten voltes invisibles,
fumeres, panys de cel,
roba blanca de núvol.

D'aquí estant, Barcelona,
el tumult és ordre.
L'or pàl·lid ni respira.

Bressen els asfaltats
deliris de les rodes inflades de tempesta,
veles terreres i envilides.

Barcelona,
els teus fills no t'acaben d'entendre,
bruixa frenètica,
matalàs d'esperes.
Escabellada, ronca,
Perds la vergonya i la senyera,
però et guanyes la vida,
entre la mort i la follia.

Danses encara
i et pentines un xic amb les estrelles
i maquilles tes nafres amb pólvores i cendres.
Però fills teus et deserten,
els que aviciaries massa,
enguantats, clenxinats,
patriotes ha ha!
No et reconeixen sense el teu posat
de monja llaumenca.
Et maleeixen
quan ja no ets polida, oficiosa,
inscrita en el joc brut de la riquesa
dels favorits i les bagasses.

Barcelona, cantes
una cançó maligna que ens eixorda
i despertes els altres que ja arriben,
davallen, s'apleguen;
després pugen
com un torrent contracorrent,

Rambla amunt,
Passeig de Gràcia amunt.
Xiulen, flastomen, s'empentegen,
ullen estades senyorials,
persianes porugues, barrots tremoladissos,
portes que es clouen subreptíciament.
Riuen els homes del carrer
i es destrien en escamots
que esfondren reixes,
comminen ascensors perquè s'afanyin,
invaliden panys dobles;
amb una escopinada
enceguen els senyals d'alarma.
Els passadissos, llagoters, s'escurcen,
però les sales-rebedor malreben
i les catifes comuniquen
tímides queixes a les espartenyas.
Els balcons s'esbatanen
i entren alenades goludes de carrer,
sang, bruel, pols,
llambordes dreçades a cops d'ungla furiosa.
Fueteja el serpent,
fibla la llum el llarg llampec vermell:
«Estatge incautat per les Joventuts Revolucionàries».

Barcelona,
rumbeges el barri aristocràtic
amb roba proletària.
Somriu amb urc, amb impaciència
la gent nova i jove.
Ai ton capritx fill de l'antiga enveja,
que finalment caldrà que ofeguis!
Sofrí tant!

I no pas fam o nuesa:
l'exaltació xarona del privilegi.

La veritat erecta.
L'atzar estult.
L'oprobri de la beutat antiga.
La pau de l'ànima
bescanviada per monedes i voluntat esclava.
El treball prostituint-se
en les cambres secretes del negoci,
enllefiscant-se
en les llacors del luxe.

Els crisantems, les clavellines
de les floristes mamelludes
tenen set i migranya.
Les roses, ai! les roses
enyoren el marcir-se
en aires capitosos.
La Venus de Clarà, a la gatzoneta,
no ha perdut ni un cabell,
mes té una piga tendra a l'anca esquerra.
Els coloms volen i peonen
com espectres preciosos
d'un àngel mort,
dels temps que tristament plovia lluna,
i alzinetes d'argent i baladres nafrats
protegien besars i mans nuades
per pactes de desig i juvenesa extrema.

Tanmateix, Barcelona,
la mar no et deixa i et gombolda.
Allitaràs tos sofriments

en faldes suaus i tombes provisòries
on operen amb punya
les forces dures de la renaixença.
Al cap d'anyades
t'arribarà l'eco:
sospirs, gemecs, renecs, esclats,
sanglots, udols, xiscles, esclats!
I ja tindràs l'himne triomfal
sota la bandera de la quàdruple flama.

Barcelona:
pairal ciutat de Catalunya,
de València i les Illes.
Les comarques
gerdes, eixutes, alteroses, planes.
Màquines i collites.
Tiges en estol,
bestiar i aigües submisos.

Barcelona,
esdevindràs, si vols, la capital altiva
d'una pàtria novella de rels velles,
quasi feliç, penosament fecunda.
Mestressa sobirana,
sola en ton clos obert com una rosa
dels vents, als vents de mar, de terra!

Barcelona, contempla't.
Barcelona, no cantis.
Ausculta aquest cor teu que s'escarrassa a batre.
No et deturis. Plora una mica cada dia
quan la Terra comença
un altre tomb, ullcluca.

A poc a poc, no et distraguessis
amb les fulles que el vent requisa als arbres.
Ni amb el presagi de les ales noves.

Treballa. Calla.
Malfia't de la història.
Somnia-la i refés-la.

Vigila el mar, vigila les muntanyes.
Pensa en el fill que duus a les entranyes.

*© 1999 Hereus de Joan Oliver. Publicat per Edicions Proa al primer volum (*Obra poètica*) de les Obres completes de Joan Oliver.